

Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2007

**Krajský úřad Olomouckého kraje
Odbor zdravotnictví
květen 2008**

OBSAH

1. SOUHRN.....	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA KRAJE.....	4
3. KOORDINACE PROTIDROGOVÉ POLITIKY.....	7
4. SITUACE NA DROGOVÉ SCÉNĚ.....	12
5. SLUŽBY POSKYTOVANÉ UŽIVATELŮM DROG A OSOBÁM OHROŽENÝM DROGOU... 	16
6. ZMĚNY V POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB PRO UŽIVATELE DROG.....	19
7. NEDOSTATKY POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB PRO UŽIVATELE DROG	19
8. KRAJSKÉ STRATEGIE A PLÁNY.....	20

1. Souhrn

Pro realizaci protidrogové politiky Olomouckého kraje jsou významné dva dokumenty: Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2005 – 2010 a Akční plán protidrogové politiky Olomouckého kraje na období 2006 – 2007. K zajištění vertikální i horizontální koordinace protidrogové politiky v Olomouckém kraji přispívá i činnost krajského protidrogového koordinátora, který pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Důležitá je také činnost Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí, která je zřízena UR/4/34/2005 od 13. 1. 2005. Je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje.

Během roku 2007 došlo v Olomouckém kraji v oblasti drogových služeb k mírným změnám. Poměrně složitým obdobím prošlo Kontaktní centrum Krédo v Šumperku (Pontis Šumperk o.p.s.). Rozpory mezi týmem zařízení a vedením organizace vyvrcholily koncem léta odchodem vedoucího zařízení a do konce roku 2007 i celého týmu. Provoz Kontaktního centra Krédo byl ale zajištěn, od počátku prosince v něm začala pracovat nová sociální pracovnice a do nového roku 2008 již vykročilo s novým týmem.

Bývalý tým kontaktního centra založil společně se svým vedoucím Bc. Miloslavem Kubíčkem nové občanské sdružení RES – SEF, o.s., které začalo realizovat terénní program na Šumpersku.

Mírně problematická zůstává také situace Kontaktního a poradenského místa pro drogově závislé v Uničově. Tato služba pro uživatele drog nebyla dosud certifikována a působila v nevyhovujících prostorách. V regionu má své místo, je podporována i městem Uničov, které se snaží najít vhodné nebytové prostory. Na certifikaci odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog se tým zařízení ale připravuje, chce o ni požádat hned po přestěhování do nových prostor.

Další zařízení dobře fungující sítě protidrogových služeb nabízela škálu služeb pro uživatele drog i osobám jim blízkým.

Do této sítě se také velmi dobře začlenilo v roce 2006 nově vzniklé Kontaktní centrum Darmoděj v Jeseníku (občanské sdružení Darmoděj), které postupně rozvíjelo činnost od druhé poloviny roku. V roce 2007 tato služba úspěšně prošla certifikací odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Drogová scéna Olomouckého kraje je poměrně stabilní, výrazně převládá zneužívání pervitinu jako primární drogy. Většina klientů služeb jsou ale víceméně polymorfní uživatelé. Významné je i zneužívání alkoholu, zejména v období abstinence od nealkoholových drog. Počet uživatelů opiátů je tradičně nízký, heroin je zneužíván ve velmi malém míře. Kontaktnímu centru Želva v Prostějově se podařilo navázat kontakt s minoritní skupinou Olašských Rómů užívající střídavě heroin a substituci.

Ze statistických údajů zařízení je patrný mírný pokles počtu klientů zneužívajících návykové látky, zhruba o 100 osob se zvýšil ale počet klientů se základní drogou pervitin. Zvýšil se také počet vydaných stříkaček (o zhruba 27 700) i počet výměn.

V Olomouckém kraji byly v roce 2007 klientům dostupné všechny typy odborné péče dle odst. (2) § 20 zákona č. 379/2005 Sb. kromě specializované akutní lůžkové péče, specializované detoxifikace a stacionárních programů.

2. Obecná charakteristika kraje (demografické a geografické údaje)

2.1 Poloha

Olomoucký kraj se rozprostírá na severozápadě Moravy. Sousedí s krajem Pardubickým, Jihomoravským, Zlínským a Moravskoslezským. Na severu má 104 km dlouhou státní hranici s Polskem (nejdelší státní hranice ze všech okresů v ČR patří okresu Jeseník). Společně se Zlínským krajem vytváří region na úrovni NUTS II - Střední Morava.

Rozloha kraje je 526 702 ha, tj. 6,5 % rozlohy ČR a zaujímá tak 8. místo mezi 14ti kraji v ČR, velikostí je lehce pod průměrem ČR.

Kraj je tvořen 5 okresy (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk), na jeho území bylo stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 21 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Celkem je v kraji 398 obcí, statut města má 30 obcí. Na bázi dobrovolného sdružování vznikají tzv. mikroregiony.

2.2 Obyvatelstvo

K 31. 12. 2007 žilo v Olomouckém kraji podle předběžných výsledků 639 894 obyvatel.

Následující tabulka ukazuje počty obyvatel v jednotlivých okresech a v okresních městech. V Olomouckém kraji se nachází 13 obcí s rozšířenou působností a 21 obcí s pověřenými obecními úřady.

Okres	Počet obyvatel okresu k 31.12. 2007
Jeseník	41 565
Olomouc	230 607
Prostějov	109 979
Přerov	135 165
Šumperk	124 475
kraj celkem	641 791

Zdroj: ČSÚ 2008

2.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je v Olomouckém kraji velkým problémem, ale již začíná docházet ke zlepšování situace. Míra registrované nezaměstnanosti se postupně snížila na 6,42 %. Podle okresů Olomouckého kraje byla opět nejnižší míra nezaměstnanosti registrována v okrese Prostějov (4,21 %), nejvyšší v okrese Jeseník (11,09 %). K 31. 12. 2007 evidovaly úřady práce v Olomouckém kraji celkem 22 523 uchazečů o zaměstnání, což je o zhruba 10 000 osob méně než k 31. 12. 2006.

2.4 Mzdy

Nízká úroveň mezd obyvatel v Olomouckém kraji je jednou z dalších negativních charakteristik. Průměrná hrubá měsíční mzda fyzické osoby dosáhla v Olomouckém kraji v roce 2007 výše 19 354 Kč. Ve srovnání s předchozím rokem 2006 došlo k jejímu zvýšení o asi 2 000 Kč, ale přesto v rámci České republiky zůstává Olomoucký kraj na předposledním místě ze všech 14 krajů hned za krajem Karlovarským.

2.5 Kriminalita

Charakteristika Olomouckého kraje v trestně právní oblasti

Drogová trestná činnost

K ukazatelům charakterizujícím kvalitu sociálního prostředí souvisejícího se sociálně patologickými jevy, patří také kriminalita. Je sledován počet trestných činů obecně a také počet tzv. „drogových“ trestných činů, tedy těch, které spadají v Trestním zákoně pod §§:

- 187 nedovolené nakládání s omamnými a psychotropními látkami (OPL) a jejich přechovávání pro jiného
- 187a přechovávání OPL pro vlastní potřebu
- 188 výroba a přechovávání předmětů k výrobě OPL
- 188a šíření toxikomanie

V roce 2007 bylo vykázáno celkově 126 „drogových“ trestných činů v kraji, ve srovnání s rokem 2006 došlo k poklesu o 20. Počet přestupků na úseku ochrany společnosti před alkoholismem a jinými toxikomaniemi výrazně poklesl, ale teprve další roky ukáží, zda jde o pokles trvalý.

Kriminalita spojená s drogami – trestné činy přímo související s drogami v Olomouckém kraji v období 2004 - 2007				
	2004	2005	2006	2007
kraj celkem	155	152	146	126

Zdroj: Policie ČR

Souhrnný přehled přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi v Olomouckého kraje v letech 2004 – 2007 (Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, § 30)				
	2004	2005	2006	2007
kraj celkem	2 485	2 963	1 715	1 166

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

Vztah drog a trestné činnosti má dvojí podobu. Uživatelé drog se nezřídka podílejí na trestné činnosti (nejen drogové, časté jsou např. krádeže, vydírání, ublížení na zdraví). Řada trestných činů souvisí s drogami, aniž by pachatelé drogy užívali (držení, výroba, prodej...) Z tohoto důvodu je třeba zabývat se nejen potrestáním pachatelů, ale také formami pomoci těm, kteří jsou zároveň uživateli drog. Jednou

z možných cest je užší zapojení Probační a mediační služby (PMS) do protidrogové politiky kraje. PMS věnuje zvláštní pozornost zejména mladistvým uživatelům drog a vedle prosazování alternativních trestů má zájem také na řešení užívání drog jako výchozího problému.

Další programy pro uživatele drog, kteří se nacházejí v konfliktu se zákonem byly realizovány neziskovými organizacemi.

Ve Vazební věznici v Olomouci a věznici Mírov realizuje Sdružení Podané ruce, o.s. projekt „Práce s klienty v konfliktu se zákonem“. Projekt „Práce s klienty v konfliktu se zákonem“ probíhá od počátku roku 2002 jako samostatný projekt orientující se na pomoc uživatelům nelegálních drog, kteří se v důsledku svého způsobu života dostali do konfliktu se zákonem.

Téměř všechna zařízení nabízí klientům možnost výkonu alternativních trestů OOP a spolupracují s Probační a mediační službou.

3. Koordinace protidrogové politiky

3.1 Institucionální zajištění

Krajský protidrogový koordinátor

Funkce protidrogového koordinátora Olomouckého kraje byla zřízena k 15. 9. 2001, a to od počátku v úvazku 1,0. Od 1. 7. 2002 pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Zajišťuje vertikální i horizontální koordinaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji.

Krajská protidrogová komise

Činnost Krajské protidrogové komise skončila zároveň s ukončením činnosti Rady Olomouckého kraje dnem voleb do zastupitelstev krajů dne 5. 11. 2004.

Na její činnost navázala Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí, která je zřízena UR/4/34/2005 od 13. 1. 2005. Tato komise je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje a má 16 členů.

Přehled dokumentů Olomouckého kraje k protidrogové prevenci – období 2005 - 2007

UR/4/34/2005	13.1.2005	Zřízena Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí jako poradní orgán Rady Olomouckého kraje
UR/8/2/2005	24.2.2005	Programové prohlášení Rady Olomouckého kraje ve volebním období 2004 – 2008
UR/11/80/2005	14.4.2005	Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2005 – 2010
UR/54/40/2007	1.2.2007	Dotační program Podpora organizací poskytujících služby v oblasti prevence

		sociálního vyloučení pro rok 2007 (schválení Radou Olomouckého kraje)
UZ/16/41/2007	5.3.2007	Dotační program Podpora organizací poskytujících služby v oblasti prevence sociálního vyloučení pro rok 2007 (schválení Zastupitelstvem Olomouckého kraje)

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

Místní koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

V Olomouckém kraji je 5 okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk) se 13 obcemi s rozšířenou působností. Kontaktní pracovník byl určen celkem v 17 obcích Olomouckého kraje. Výměna informací, řešení problémů a konzultace probíhají elektronickou cestou i osobním kontaktem. Služby pro uživatele drog poskytované neziskovým sektorem jsou součástí komunitního plánování obcí a jejich zástupci se přímo podílí na vytváření komunitních plánů sociálních služeb.

Kontaktní pracovníci obecních úřadů – protidrogová prevence - v Olomouckém kraji

ADRESA MÚ	KONT. PRAC.	ODBOR	TELEFON	E-MAIL
MÚ Šumperk, M. R. Štefánika 20, 787 01	Frodlová Lenka	Odbor sociálních věcí	583 391 224	lenka.frodlova@musumperk.cz
MÚ Javorník, Nám. Svobody 134, 790 70	Bednaříková Lenka	Sociální odbor	584 440 148 584 440148	socialni.vedouci@mujavornik.cz
MÚ Mohelnice, U Brány 2, 789 85	Fričarová Eva	Odbor sociálních věcí – vedoucí	583 452 163	fricarovae@mu-mohelnice.cz
Magistrát města Olomouce, Kosmonautů 10, 779 11	Fritscherová Jarmila, PhDr.	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	585 510 321 606 749 911	jarmila.fritscherova@mmol.cz
MÚ Jeseník, Masarykovo nám.1/167, 790 01	Kovalčík Jiří, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 498 464	jiri.kovalcik@mujes.cz
MÚ Zlaté Hory, Nám. Svobody 80, 793 76	Helienková Jarmila	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 453 059	jarmila.helienkova@zlatehory.cz
MÚ Prostějov, Nám. T.G. Masaryka 131/12, 796 01	Greplová Jaroslava	Odbor sociálních věcí	582 329 535	jaroslava.greplova@mestopv.cz
MÚ Šternberk, Horní nám. 16, 785 01	Kameníčková Jana, Mgr.	Odbor školství, vedoucí	585 086 227	kamenickova@sternberk.cz
MÚ Uničov, Masarykovo nám. 1, Uničov, 783 91	Kršková Marta, PhDr.	Odbor kultury, školství a sportu	585 088 241	mkrskova@unicov.cz

MÚ Zábřeh, Nám. Osvobození 345/15, 789 01	Paclíková Michaela, Mgr.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	583 468 129	paclikova@muzabreh.cz
MÚ Konice, Masarykovo nám. 27, 798 52	Pečová Miloslava, Mgr.		582 401 472	miloslava.pecova@konice.cz
MÚ Litovel, nám. Přem. Otakara 778, 784 01	Procházka Pavel, Mgr.	Sociální odbor, vedoucí	585 153 231	prochazka@mestolitovel.cz
MÚ Hanušovice, Hlavní ulice 92, 788 33	Sedlmayerová Milena, Mgr.	Odbor sociální, vedoucí	583 231 284 584 453 059	podatelna@mu-hanusovice.cz
MÚ Hranice, Pernštejnské nám. 1, 753 37	Škapová Martina	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	581 828 440	martina.skapova@mesto-hranice.cz
Magistrát města Přerova, Nám. T.G.M. 2, 750 11	Buš Boleslav	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	581 268 793	boleslav.bus@mu-prerov.cz
MÚ Kojetín, Masarykovo nám. 20, 752 01	Zlámalová Lucie, DiS.	Odbor sociálních věcí	581 277 437	l.zlamalova@radnice.kojetin.cz
MÚ Lipník nad Bečvou náměstí T.G. Masaryka 89, 751 31	Jemelková Pavla, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví		jemelkova@mesto-lipnik.cz

Horizontální koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

Horizontální rovina postihuje meziresortní, mezioborovou spolupráci a směřuje ke sjednocení krajské protidrogové politiky. Spolupráce krajského protidrogového koordinátora s manažerem prevence kriminality, krajským koordinátorem romských poradců, odborem školství a metodikem prevence sociálně patologických jevů, zdravotnictvím i policií je dobrá a má nejrůznější formy. Do protidrogové politiky v Olomouckém kraji se postupně zapojila řada institucí, organizací a odborníků z různých oblastí protidrogové prevence. Podařilo se vybudovat a rozvinout partnerské vztahy založené na všestranně výhodné spolupráci.

Krajská protidrogová koordinátorka je také aktivně zapojena do Komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci, pracovní skupina „Občané ohrožení drogou“.

Docházelo také k pravidelnému společnému setkávání zástupců neziskových organizací působících v oblasti protidrogové prevence a krajské protidrogové koordinátorky.

Dosud spíše neformálním způsobem rozvíjející se spolupráce mezi pracovníky krajského úřadu, zabývajících se prevencí (OZ, OŠMT, OSV) nabyla konkrétní podoby v rámci činnosti Pracovní skupiny pro prevenci sociálního vyloučení. Jednou z priorit a cílů této skupiny bylo vypracování a realizace kvalitního modelu

společného dotačního programu pro oblast prevence sociálního vyloučení pro rok 2007 zahrnujícího i oblast protidrogové prevence. Tento cíl byl úspěšně splněn.

3.2 Finanční zajištění

Kromě rozpočtových a příspěvkových organizací zřizovaných státem, krajem nebo obcemi (sociální oblast, zdravotnictví, školství), jsou v oblasti protidrogové politiky Olomouckého kraje nejvýznamnějšími subjekty nestátní neziskové organizace. Jejich činnost je financována převážně ze státního rozpočtu, z rozpočtu Olomouckého kraje a z rozpočtů obcí.

V roce 2007 obdržely tyto organizace rozpočtu Olomouckého kraje 2 500 000 Kč a z rozpočtu obcí 2 731 000 Kč. Ze státního rozpočtu byly podpořeny částkou asi 11 300 000 Kč.

Způsob a organizace dotačního řízení kraje

V roce 2006 neměl Olomoucký kraj ještě vypracován stabilní systém přidělování finančních prostředků na protidrogové aktivity, ale v roce 2007 byl vyhlášen Dotační program Olomouckého kraje **Podpora organizací poskytujících služby v oblasti sociální prevence**, jehož součástí byl i program **Program podpory v oblasti protidrogové prevence** (Program 3.) s částkou 2 500 000 Kč. Tato finanční částka byla beze zbytku využita.

Organizace také mohly získat menší finanční prostředky jako tzv. **projekty do 20 000 Kč**.

Od roku 2004 je možnost získat dotaci také cestou tzv. **významných projektů**, priority i princip schvalování je obdobný „projektům do 20 000 Kč“, požadovaná částka může být libovolně vysoká. Žádosti jsou předkládány na ekonomický odbor krajského úřadu, rozhoduje Rada Olomouckého kraje. Do posuzování kvality a potřebnosti projektů nejsou zapojeny odborné odbory. Tuto možnost nevyužila v roce 2007 žádná z organizací působících v oblasti protidrogové prevence.

Příspěvky na projekty protidrogové prevence z rozpočtu Olomouckého kraje v roce 2007		
Organizace	Protidrogová služba	Výše příspěvku z rozpočtu OK na rok 2007
Darmoděj	K-centrum Darmoděj	245 000
Kappa-Help Přerov	Zajištění provozu KKC Kappa a terénních programů v Přerově a Hranicích	278 000
Sdružení Podané ruce, o.s.	Terénní programy Olomouc	167 000
	Kontaktní centrum Želva	155 000
	Kontaktní centrum Walhalla	329 000
	Program práce s klien. v KsZ	189 000
	CELKEM	840 000
P-centrum	P centrum - Doléč.program	239 000
	P-centrum - Amb.léčba	148 000
	P- centrum - Programy prim.pr.	249 000
	CELKEM	636 000
Ob. Charita Uničov	KPM Uničov	227 000
Pontis Šumperk o.p.s	K-centrum Krédo – kontaktní nízkoprahové zařízení	274 000
Celkem		2 500 000

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje

Obce Olomouckého kraje věnovaly na podporu projektů protidrogové prevence v roce 2007 2 731 000 Kč, což je o něco méně než v roce 2006. Obce ale velmi často nemají ve svých rozpočtech částku na podporu protidrogové prevence přesně vyčleněnou – finanční částka bývá společná s podporou prevence kriminality, volnočasových aktivit apod.

Dotace z rozpočtu obcí Olomouckého kraje na protidrogovou prevenci v roce 2006 a 2007						
region	Šumperský	Přerovský	Prostějovský	Jesenický	Olomoucký	obce Olom. kraje celkem
2006	375 000	440 000	250 000	20 000	1 869 000	3 004 400
2007	755 000	449 000	250 000	145 000	1 132 000	2 731 000

Zdroj:rozpočty obcí, informace organizací

3.3 Nejvýznamnější rozhodnutí krajských orgánů v oblasti protidrogové politiky v roce 2007

1. 2. 2008 byl Radou Olomouckého kraje schválen dotační program Podpora organizací poskytujících služby v oblasti prevence sociálního vyloučení pro rok 2007 (UR/54/2007) a 5. 3. 2007 byl tento dotační program schválen také Zastupitelstvem Olomouckého kraje (UZ/16/41/2007).

4. Situace na drogové scéně

4.1 Užívání drog v populaci obecně

V roce 2007 se Česká republika již počtvrté zapojila do mezinárodní studie ESPAD, která je zaměřena na užívání alkoholu a jiných návykových látek (tabáku a nelegálních drog) mezi mládeží ve věku 15 – 16 let. Hlavními cíly této Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD) je získání spolehlivých odhadů užívání návykových látek u mládeže, srovnání situace v jednotlivých zemích a analýza trendů v období 1995 – 2007.

V České republice byla studie zaměřena také na zjištění rozsahu užívání drog na úrovni 14 krajů. Při tomto regionálním srovnání se projeví významné rozdíly.

Ve srovnání zkušeností s drogami šestnáctiletých studentů je Olomoucký kraj na čtvrtém místě v České republice, čímž se řadí mezi regiony s vyššími udávanými zkušenostmi s užitím nelegálních drog.

4.2 Rekreační/ příležitostné užívání drog

V roce 2007 nebyla v Olomouckém kraji provedena žádná studie zaměřená na rekreační, resp. příležitostné užívání drog. Nízkoprahová zařízení i zařízení zaměřená na ambulantní léčbu pracují s experimentátory pouze příležitostně. Statistiky oddělení sociálně právní ochrany dětí obecních úřadů s rozšířenou působností klienty – experimentátory nevykazují odděleně. Uživatelé tanečních drog jsou kontaktováni v rámci projektů Terénního programu Sdružení Podané ruce Walhalla, o.s. a Terénního programu Kontaktního a krizového centra Kappa (občanské sdružení KAPPA – HELP). Na větších tanečních akcích je jim poskytován informační servis a poradenství.

4.3 Žádosti o léčbu v souvislosti s užíváním drog

V roce 2007 pracovalo v kraji 20 léčebných/ kontaktních center. V roce 2004 to bylo 31 center, v roce 2005 došlo ke snížení jejich počtu na 25. V roce 2006 je to 23 center a v roce 2007 20. Výkaznictví léčebných/ kontaktních center v našem kraji se podařilo zlepšit, statistické údaje poskytují všechna centra.

Počet LKC pro	nízkoprahová	ambulance		lůžková
		zdravotnic.	nezdravot.	
20	6	9	1	4

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2007

Incidence (First Treatment Demand) a prevalence uživatelů drog – žadatelů o léčbu v Olomouckém kraji

Od roku 2003 docházelo k poklesu incidence (First Treatment Demand) uživatelů drog – žadatelů o léčbu. V roce 2004 bylo hlášeno 302 nově evidovaných žadatelů o léčbu, v roce 2005 253, v roce 2006 197 žadatelů. Ke vzestupu incidence dochází až v roce 2007 – 285 žadatelů.

Též docházelo k postupnému snižování prevalence - v roce 2004 bylo hlášeno 614 klientů, v roce 2005 530 klientů a v roce 2006 512 klientů. V roce 2007 ale dochází ke zvýšení prevalence na 666 klientů.

Ve věkové skupině od 15 do 39 let dochází taktéž k poklesu incidence. V roce bylo 2004 hlášeno 296 nových žadatelů o léčbu, v roce 2005 244 žadatelů a v roce 2006 194 žadatelů. V roce 2007 je to již 276 žadatelů.

V roce 2004 byla prevalence v této věkové skupině 601 klientů, v roce 2005 516 klientů a v roce 2006 495 klientů. V roce 2007 to bylo 640 klientů, tedy ještě vyšší počet než v roce 2004.

Incidence, prevalence, specifická věková incidence a prevalence na 100 000 obyvatel v Olomouckém kraji v období 2004 - 2007					
rok		všichni klienti		věková skupina 15 - 39 let	
		incidence	prevalence	incidence	prevalence
2004	počet	302	614	296	601
	na 100.000 obyvatel	47,4	96,3	124,5	252,7
2005	počet	253	530	244	516
	na 100.000 obyvatel	39,8	83,3	102,2	217,4
2006	počet	197	512	194	495
	na 100.000 obyvatel	31,0	80,6	81,7	208,6
2007	počet	285	666	276	640
	Na 100.000 obyvatel	44,8	104,7	116,4	269,9

Zdroj Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2004 - 2007

4.4 Infekční onemocnění v souvislosti s užíváním drog

Olomoucký kraj patří k oblastem se spíše nižším výskytem virové hepatitidy typu C. Hepatitida typu B se v něm ve srovnání s ostatními kraji vyskytovala podprůměrně. Nízký je i výskyt hepatitidy A. Ve srovnání s rokem 2006 došlo v roce 2007 k nárůstu pouze u hepatitidy C, ale podíl injekčních uživatelů drog není extrémně vysoký. Počet hlášených případů určitě neodpovídá skutečné situaci.

Počet případů virových hepatitid typu A, B a C hlášených v roce 2006 a 2007 v Olomouckém kraji

	VHA	VHB akutní/ch ronická	VHC akutní/ch ronická
hlášené případy v roce 2006 celkem	6	14/4	2/ 12
injekční uživatelé drog		1/ 0	1/ 4
hlášené případy v roce 2007 celkem	4	6/10	6/18
injekční uživatelé drog			1/ 6

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2007

4.5 Intoxikace drogami

Počet případů intoxikace drogami (celkem 44 případů) v Olomouckém kraji v roce 2007 je vyšší než v roce 2006 (38 případů) a mnohem vyšší než v roce 2005 (15 případů), což bylo způsobeno i mnohem pečlivějším hlášením příslušných zařízení. Již tradičně převládají intoxikace pervitinem a stimulancií. Hygienická služba ve statistických přehledech neuvádí případy akutní intoxikace alkoholem.

Případy intoxikace drogami v Olomouckém kraji v období 2004 – 2007 podle typu hlásících zařízení

hlásící zařízení	ARO	RZP	LSPP	JIP, interna	psychiatri e	dětské odd.	centrální příjem	soudní odd.	jiné	celkem
2004	3	4	0	2	0	0	0	0	0	9
2005	2	3	0	8	0	0	0	0		15
2006	14	4	1	2	0	0	16	0	1	38
2007	15	3		7			16		3	44

Zdroj :Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2004 – 2007

Intoxikace drogami v Olomouckém kraji v období 2004 - 2007 podle základní drogy

rok	základní droga	heroin, opioáty	pervitin, stimulantia	kanabinoidy	halucinogeny	rozpouštědla	sedativa, hypnotika	jiné drogy, léky	neznámá droga	celkem Olomoucký kraj	ČR celkem
2004	počet případů	0	7	0	1	0	1	0	0	9	1000
2005		3	6	0	0	2	4	0	0	15	1193
2006		1	18	6	1	3	9	0	0	38	954
2007		2	11	15	5	1	10			44	1255

Zdroj: Hygienická stanice hl. m. Prahy, Výroční zpráva ČR za rok 2004 - 2007

4.6 Problémové užívání drog

V roce 2007 využilo alespoň jednou služeb kontaktních nízkoprahových center a terénních programů, ambulantní léčby a programu Klient v konfliktu se zákonem v Olomouckém kraji 2327 uživatelů drog, což je zhruba o 300 osob méně než v roce 2006.

Mezi klienty těchto programů převažovali uživatelé pervitinu - 1449 osob, kanabinoidů - 444 osob a těkavých látek – 47 osob. Velká část klientů ale užívá polymorfně více drog, velmi často je přidruženo také užívání alkoholu. Průměrný věk klientů činil 25,7 roků, od roku 2005 je víceméně stabilní. Poměrně vysoký je počet klientů zneužívajících těkavé látky. Ve srovnání s rokem 2004 poklesl počet klientů, kteří alespoň jednou využili služeb programu, ale vzrostl počet vydaných injekčních stříkaček i počet výměn.

Problémové užívání drog v Olomouckém kraji v letech 2005 - 2007

	2005	2006	2007
počet klientů, kteří využili aspoň jednou služeb programu celkem	2 259	3 065	2 728
<i>z toho uživatelů drog</i>	1 859	2 643	2 327
<i>z toho injekčních uživatelů drog</i>	956	1 292	1 361
<i>z toho mužů</i>	1 211	1 526	1 612
<i>z toho se základní drogou heroin</i>	52	52	38
<i>z toho se základní drogou pervitin</i>	972	1 331	1 449
<i>z toho se základní drogou kanabinoidy</i>	325	268	444
<i>z toho se základní drogou extáze</i>	16	-	2
<i>z toho se základní drogou těkavé látky</i>	54	36	47
<i>z toho se základní drogou Subutex legálně</i>	7	3	2
<i>z toho se základní drogou Subutex nelegálně</i>		3	4
<i>z toho se základní drogou Metadon legálně</i>	7	3	
<i>z toho se základní drogou Metadon nelegálně</i>		3	

průměrný věk klienta	25,10 (údaj poskytl 5 programů)	26,2 (údaj poskytl 5 programů)	25,7
počet neuživatelů drog, kteří využili aspoň jednu službu programu	400	257	401
počet kontaktů	19 738		
<i>z toho s uživateli drog</i>	18 531	18 149	17 462
počet prvních kontaktů	1171		
<i>z toho s uživateli drog</i>	889		1 204
počet výměn (výkonů ve výměnném programu)	4 099	4 649	5 398
počet vydaných injekčních jehel	90 616	128 055	155 754

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci protidrogové politiky v roce 2005 - 2007, informace AT ambulance Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice v Olomouci
KPM Uničov zaznamenává pouze celkový počet kontaktů a celkový počet prvních kontaktů a nezaznamenává průměrný věk klienta – tyto údaje nejsou v tabulce zahrnuty

5. Služby poskytované uživatelům drog a osobám ohroženým drogou

5.1 primární prevence

Aktivity v oblasti primární prevence

Systematicky se těmito aktivitám věnuje hlavně organizace P-centrum, která významným způsobem pracuje v rámci Programů primární prevence také s pedagogy Olomouckého regionu. Na jednotlivých školách jsou realizovány minimální preventivní programy, některé školy realizují i další aktivity a projekty v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Mezi největší vzdělavatele a realizátory programů v oblasti specifické primární prevence v Olomouckém kraji patří P-centrum, občanské sdružení Art Language, Pontis Šumperk o.p.s., Sdružení D, Pedagogicko – psychologická poradna, Sdružení Podané ruce, o.s. (Prostějov a okolí) a KAPPA – HELP. Aktivit i projektů v této oblasti by mohlo být určitě více, chybí ucelený systém.

5.2 Snižování rizik spojených s užíváním drog

Služby v oblasti snižování rizik spojených s užíváním drog zajišťuje v Olomouckém kraji 6 (7) kontaktních center, Kontaktní a krizové centrum Kappa má kromě kontaktního centra v Přerově ještě odloučené pracoviště – kontaktní centrum v Hranicích. Dále jsou subjekty zajišťujícími činnost kontaktních center realizovány terénní programy, které byly v převážné většině samostatně certifikovány. O certifikaci odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog si zatím nepožádalo pouze Kontaktní a poradenské místo Uničov, jehož zřizovatelem je Oblastní charita Uničov. V rámci činnosti kontaktních center i terénních programů je realizována práce s problémovými uživateli drog, jejich rodiči a blízkými, a také kontaktování skryté populace. Těmito cílovým skupinám je poskytováno poradenství, sociální práce, práce s motivací, výměna injekčního materiálu a materiálu k desinfekci. Téměř všechna zařízení pracují také s klienty v konfliktu se zákonem, případně ve výkonu trestu. Sdružení Podané ruce, o.s., Regionální oddělení Walhalla, realizuje úspěšný

program Práce klienty v konfliktu se zákonem probíhající v úzké spolupráci s Vazební věznicí Olomouc a s věznicí Mírov.

Služby v oblasti snižování rizik							
Název projektu/programu	Realizátor	Cílová skupina	Počet UD, kt. služby využily v r. 2007	Počet kontaktů s UD v r. 2007	Počet výměn v r. 2007	Počet vydaných inj.stř. v r. 2007	Územní působnost, spádovost
KPM Uničov	Obl. charita Uničov	uživatelé drog	101	2 140	609	14 757	Uničov a okolí
Kontaktní centrum Walhalla	Sdružení Podané ruce, o.s.	Uživatelé nealkoholových drog	386	6 610	1 785	37 353	Olomoucký region
Terénní programy Olomouc	Sdružení Podané ruce, o.s.	Uživatelé nealkoholových drog	264	1038	484	10 326	Olomoucký region, Olomouc, Šternberk, Litovel
Kontaktní centrum Želva – Víceúčelová drogová služba – kontaktní a poradenské služby	Sdružení Podané ruce, o.s.	Experimentátoři, příležitostní uživatelé a osoby závislé na náv. látkách a jejich příbuzní					Prostějovský region, Prostějov
Kontaktní centrum Želva – Víceúčelová drogová služba – terénní program	Sdružení Podané ruce, o.s.	Uživatelé drog	165	1 517	320	13 408	Prostějovský region,
K-centrum Krédo	Pontis Šumperk o.p.s.	Uživatelé drog	153	1765	810	28 928	Šumpercký region
KKC Kappa (projekt celkem)	o.s. Kappa-Help	Uživatelé drog a osoby blízké	327	2 761	599	21 576	Přerovský, region, Přerov, Hranice n.M.

Terénní program KKC Kappa	o.s. Kappa-Help	Uživatelé drog, především nekontaktováni v KKC, experim., dále jejich příb. a přát.	515	1 594	121	15 782	Přerovský region (Přerov, Hranice n. M., Lipník n.B., Kojetín)
K-centrum Darmoděj	Darmoděj	Uživatelé drog a osoby blízké	154	2 177	670	19 964	Jesenický region

Kontakt: Každá návštěva/situace, při které dochází k interakci mezi klientem a pracovníkem programu (služby, informace, nebo poradenství - včetně skupinového). Příjem telefonického hovoru není kontakt. Výměna: Kontakt, při kterém dochází k výměně (příp. jen odevzdání či výdeji) jedné nebo více injekčních jehel.

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci programu protidrogové politiky v roce 2007

5.3 Služby v oblasti léčby a resocializace

V Olomouckém kraji je zajištěna střednědobá i dlouhodobá ústavní léčba závislostí v Psychiatrické léčebně Bílá Voda a v Psychiatrické léčebně ve Šternberku. V PL Bílá Voda jsou k dispozici 3 oddělení specializovaná pro komplexní léčbu látkových závislostí. Pro klienty je k dispozici několik léčebných programů včetně začleněných terapeutických komunit.

V PL Šternberk je také zajišťována soudně nařízená ústavní léčba. Vojenská nemocnice v Olomouci poskytuje kromě detoxikace a detoxifikace také krátkodobou léčbu v trvání maximálně 1 měsíc.

Ve Fakultní nemocnici v Olomouci je na Klinice psychiatrie v ambulanci AT realizován program ambulantní léčby a programy substituce metadonem a zejména Subutexem®. P – centrum v Olomouci zajišťuje program ambulantní léčby a poradenství. Ambulantní léčbu závislosti na léčbu závislosti na legálních i nelegálních drogách zajišťují také psychiatrické ordinace a Centrum krizové intervence v Olomouci. V PL Bílá Voda i ve Fakultní nemocnici je poskytována detoxikační léčba.

Fakultní nemocnice v Olomouci, PL Šternberk a PL Bílá Voda umožňují detoxikaci. Detoxikace osob pod silným vlivem alkoholu, většinou s projevy agresivity, byla možná v jediné záchytné stanici v Olomouckém kraji, která je součástí Nemocnice Šternberk. Její provoz je 24 hodin denně a kapacita 8 lůžek. V roce 2007 využilo Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné stanice ve Šternberku 1 146 osob. Pro rok 2008 je plánováno přestěhování záchytné stanice ze Šternberka do Olomouce.

Specifickým zařízením v našem kraji je Výchovný ústav pro mládež s léčebným režimem v Žulové. Zde pomáhají řešit problémy s drogami chlapcům ve věku 15 – 19 let, u nichž byla soudně nařízena ústavní výchova.

V Olomouckém P-centru dlouhodobě probíhá úspěšný Doléčovací program, který je určen klientům z celé České republiky. Jeho součástí je i nabídka chráněného bydlení (na půl cesty) a chráněného zaměstnání, které však bylo klientům nabízeno pouze do konce roku 2007. Provoz chráněné dílny byl na konci roku 2007 ukončen. Důvodem pro ukončení provozu byl klesající zájem klientů o tuto službu v důsledku velice široké nabídky pracovních příležitostí v Olomouci.

6. Změny v poskytování služeb

V roce 2007 nedošlo v poskytovaných službách k žádným velmi podstatným změnám. Občanské sdružení Darmoděj v druhé polovině roku úspěšně rozvíjelo činnost Kontaktního centra Darmoděj v Jeseníku.

Poměrně složitým obdobím prošlo Kontaktní centrum Krédo v Šumperku (Pontis Šumperk o.p.s.). Rozpory mezi týmem zařízení a vedením organizace vyvrcholily koncem léta odchodem vedoucího zařízení a do konce roku 2007 i celého týmu. Provoz Kontaktního centra Krédo byl ale zajištěn, od počátku prosince v něm začala pracovat nová sociální pracovnice a do nového roku 2008 již vykročilo s novým týmem.

Bývalý tým kontaktního centra založil společně se svým vedoucím Bc. Miloslavem Kubíčkem nové občanské sdružení RES – SEF, o.s., které začalo ve spolupráci s obcemi a ostatními organizacemi sociálně – zdravotní sítě realizovat terénní program na Šumpersku.

7. Nedostatky v poskytování služeb v Olomouckém kraji v roce 2007

V Olomouckém kraji chybí dostatečná nabídka systematických programů specifické primární prevence, zejména programů selektivní prevence.

Relativně dobrá je dostupnost nízkoprahových služeb i terénních programů. Výjimkou byly hornaté oblasti Jeseníků. Ve městě Jeseníku však vzniklo občanské sdružení Darmoděj, které v roce 2006 otevřelo nové zařízení – Kontaktní centrum Darmoděj. Toto zařízení prošlo v roce 2007 úspěšně certifikací odborné způsobilosti služeb pro uživatele drog RVKPP.

Během tohoto roku se také jasně ukázala potřeba rozšíření terénního programu, který probíhal spíše jako doplňující činnost kontaktního centra v Jeseníku a blízkém okolí, i do dalších lokalit Jesenického regionu.

Také v Prostějovském regionu je nutné rozšířit terénní program Sdružení Podané ruce, o.s. i na Konicko, oblast se špatnou dopravní dostupností.

Chybí doléčovací zařízení pro osoby se závislostí na alkoholu.

Více pozornosti by mělo být věnováno stále narůstající problematice patologického hráčství a zneužívání alkoholu.

Dostupnost léčby je celkem dobrá. Problematickou se jeví pouze dostupnost programu substituční léčby, který je zajišťován zatím hlavně v ambulanci AT Kliniky psychiatrie Fakultní nemocnice v Olomouci.

8. Krajské strategie a plány

Strategický protidrogový plán byl schválen Krajskou protidrogovou komisí a předložen Radě Olomouckého kraje ke schválení. Radou Olomouckého kraje byl Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2005 - 2010 schválen 14. dubna 2005 (UR/11/80/2005).

V roce 2006 byl Radou Olomouckého kraje také schválen Akční plán protidrogové politiky Olomouckého kraje na období 2006 – 2007 (UR/41/65/2006).

Použité zkratky:

RVKPP – Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky

NNO - neziskové organizace

SPR Walhalla - Sdružení Podané ruce, o.s., oddělení Walhalla

UR – usnesení Rady Olomouckého kraje

UZ – usnesení Zastupitelstva Olomouckého kraje

KPM – Kontaktní a poradenské místo pro drogově závislé (Uničov)